

Motion till riksdagen 2024/25:3256

av Rasmus Ling m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2024/25:37 Biometri i brottsbekämpningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2024/25:37 i den del som handlar om att Polismyndigheten ska få göra automatiserade ansikts- och fingeravtrycksjämförelser i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.

Motivering

Svårigheten att korrekt kunna identifiera personer innebär i dag stora problem för brottsbekämpande myndigheter och försvårar lagföring. Det möjliggör också en kraftigt ökande hantering av falska personuppgifter som bl.a. används vid bedrägerier – som också finansierar både gängkriminalitet och extremistiska nätverk. Det finns därmed goda skäl att ge brottsbekämpande myndigheter möjlighet till utökad upptagning och användning av bl.a. dna, fingeravtryck och ansiktsbilder.

Under Miljöpartiets tid i regering tillsatte vi den utredning som nu ligger till grund för regeringens förslag. Vår intention var att se över förutsättningarna för att använda biometri som verktyg i brottsbekämpningen, så att fler brott ska klaras upp. Vi välkomnar att regeringen nu går fram med förslag på en mer sammanhållen och ändamålsenlig lagstiftning. Med en mer moderniserad reglering kan biometriska uppgifter användas mer effektivt i brottsutredningar. Samtidigt kan vi konstatera att det finns vissa komplexa etiska och integritetskänsliga aspekter med regeringens förslag.

Att ta upp biometriska underlag och behandla biometriska uppgifter innebär alltid ett betydande intrång i den personliga integriteten. Enligt svensk grundlag och EU-rätten får sådana ingripande åtgärder som att uppta dna, fingeravtryck eller liknande bara ske när det kan anses nödvändigt och proportionerligt i förhållande till syftet. I proposition 2024/25:37 anser vi att regeringen, i stora delar, gjort en rimlig avvägning mellan behovet av en utökad användning av biometriska uppgifter och skyddet för personlig integritet. Vissa delar av regeringens förslag är däremot mycket långtgående. Det gäller

särskilt förslaget om att polisen ska få göra automatiserade ansikts- och fingeravtrycks-jämförelse i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.

I utredningen föreslogs att polisen skulle få göra biometriska jämförelser med både passregistret och Migrationsverkets register. I propositionen har regeringen valt att behålla förslaget om att polisen ska få tillgång till Migrationsverkets register. Det är bra att regeringen utesluter förslaget om att passregistret ska kunna användas för att göra biometriska jämförelser. Precis som flera remissinstanser påpekat, däribland JO och Institutet för mänskliga rättigheter, hade en sådan reglering inte varit förenlig med svensk grundlag och EU-rätten. Miljöpartiet ställer sig däremot frågande till varför regeringen utesluter passregistret från förslaget och inte Migrationsverkets register – eftersom det i båda fallen handlar om register som inte förs för brottsbekämpande ändamål och där berörda inte fått godkänna att deras dna används av polisen. Även om sökningar i Migrationsverket inte träffar lika många personer som sökningar i passregistret handlar det om integritetskänsliga sökningar i ett register av ett stort antal personer som varken är dömda eller misstänkta för brott. Enligt vår mening bör polisens tillgång till passregistret och Migrationsverkets register regleras på samma sätt.

Därtill är automatiserad ansiktigenkänning ett område som innebär stora risker, och det europeiska nätverket av nationella människorättsinstitutioner (ENNHRI) har avrått från att använda det i brottsbekämpande syfte, annat än i undantagsfall. Riskerna för felaktig identifiering, där oskyldiga som i normala fall aldrig skulle misstänkas för ett brott dras in i en brottsutredning med stora integritetskränkningar som följd, är inte obetydliga. Att regeringen ger polisen tillgång till Migrationsverkets register innebär dessutom att ett stort antal personer som är eller har varit inskrivna hos Migrationsverket, utan konkret brottsmisstanke, pekas ut som potentiellt kriminella. Detta är väldigt kränkande och möjligen traumatiskt för de som drabbas.

Regeringen uppger att polisen bara ska få söka i Migrationsverkets register när det gäller viss allvarlig brottslighet och med särskild restriktivitet. Användningen av biometrisk information innebär dock alltid en kränkning av den personliga integriteten, varför det alltid måste göras en avvägning mellan behovet av effektiv brottsbekämpning och den enskildes rätt till skydd för sin personliga integritet. I sammanhanget kan det noteras att gängkriminalitet och annan grov brottslighet utgör en relativt liten andel av den totala brottsligheten och att den krets av personer som misstänks för grov brottslighet, särskilt gängrelaterad sådan, är liten. Samtidigt kan regeringens förslag om att göra Migrationsverkets register tillgängligt för polisen förväntas träffa en betydligt större krets. Miljöpartiet ställer sig därför tveksamt till om behovet av effektiv brottsbekämpning, i denna del, verkligen väger tyngre än den enskildes rätt till skydd för grundläggande fri- och rättigheter. Därtill är det redan i dag möjligt att använda Migrationsverkets fingeravtrycksregister för biometriska jämförelser i brottsutredande syfte. Sådana sökningar sker då efter att Migrationsverket fattat beslut i det enskilda fallet. Vi menar att den nuvarande regleringen är tillräcklig och avslår därför regeringens förslag om att ge polisen tillåtelse att göra automatiserade ansikts- och fingeravtrycks-jämförelser i Migrationsverkets register över fingeravtryck och fotografier.

Rasmus Ling (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jan Riise (MP)

Mats Berglund (MP)